

**WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

os. 6181.2. 2014r.

Szczecin, dnia   maja 2014 r.

IR-2.7160.9.2014.DS

**Panie, Panowie
Wójtowie, Burmistrzowie
i Prezydenci Miast
Województwa
Zachodniopomorskiego
- wszyscy**

W związku z wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 06 sierpnia 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 998) dotyczącego m. in. wprowadzenia zmian w zakresie szacowania szkód, Wojewoda Zachodniopomorski zarządzeniem nr 83/2014 z dnia 10 marca 2014 r. powołał Komisję do szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę.

W załączeniu przesyłam ww. zarządzenie oraz Zalecenia dotyczące ogólnych zasad szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę, które mogą być pomocne podczas postępowania w przypadku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego.

Jednocześnie informuję, że ww. dokumenty zamieszczone są na stronie internetowej ZUW <http://www.szczecin.uw.gov.pl/> w zakładce Dla Przedsiębiorców —> Szkody w rolnictwie.

W celu umożliwienia skorzystania przez poszkodowanych producentów rolnych z pomocy finansowej państwa, niezwykle istotne i ważne jest prawidłowe działanie wszystkich instytucji zaangażowanych w procedurę szacowania strat w uprawach rolnych.

Doceniając dotychczasową wieloletnią współpracę oraz aktywny udział w działaniach związanych z szacowaniem szkód, liczę na jej kontynuację dobrze służącą zabezpieczeniu interesów rolników naszego województwa.

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie
ul. Wały Chrobrego 4, 70 – 502 Szczecin
tel. 91 4303-315, 91 4342-413, fax 91 4330-250,
e-mail: wojewoda@szczecin.uw.gov.pl

Zalecenia dotyczące ogólnych zasad szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. Nr 22, poz.121 z późn. zm.), Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa może stosować dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, zwane dalej „niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi”.

W rozumieniu przepisów ustawy z dnia 07 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 150, poz. 1249 z późn. zm.) szkody spowodowane przez:

1) **powódź** - oznaczają szkody powstałe wskutek:

- a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących i stojących,
- b) zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
- c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórszych.

Nie traktuje się natomiast jako zalania, nawilgocenia gleby, jeżeli nie było ono poprzedzone wystąpieniem wody na powierzchni gruntu. Jako zalania nie traktuje się również zastoisk wodnych, utrzymujących się corocznie w terenach podmokłych o wysokim poziomie wody gruntowej przez dłuższe okresy czasu niezależnie od nasilenia opadów atmosferycznych.

2) **huragan** - oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;

3) **piorun** - oznaczają szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia;

4) **suszę** - oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb; w przypadku, gdy dla danej rośliny nie jest prowadzony monitoring suszy, szkody można

szacować, jeżeli monitoring potwierdza wystąpienie suszy w uprawach o analogicznych wymaganiach wodnych;

5) **ujemne skutki przezimowania** - oznaczają szkody spowodowane wymarznąciem, wymoknięciem, wyprzieniem, wysmaleniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 01 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

6) **przymrozki wiosenne** - oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury, poniżej 0°C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

7) **deszcz nawalny** - oznaczają szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego;

8) **obsunięcie się ziemi** - oznaczają szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:

a) zapadanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych wolnych przestrzeni w gruncie;

b) usuwanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;

9) **grad** - oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;

10) **lawinę** - oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórszych mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota.

1. Zasady dot. szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej:

Komisja dokonuje ustalenia wysokości szkody poprzez lustrację na miejscu w ciągu 2 miesięcy od dnia stwierdzenia skutków niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, nie później jednak niż:

a) do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji,

b) w terminie 12 miesięcy od ustąpienia wody umożliwiającego Komisji rozpoczęcie szacowania szkód – w przypadku szacowania szkód w budynkach lub drzewach owocowych spowodowanych przez powódź,

c) do dnia 31 października danego roku, jeżeli ujemne skutki przezimowania wystąpiły do dnia 30 kwietnia tego roku albo do dnia 31 października roku następującego po roku,

w którym w grudniu wystąpiły ujemne skutki przezimowania – w przypadku szacowania szkód w drzewach owocowych spowodowanych przez ujemne skutki przezimowania.

Uwzględniając opinię Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach szacowanie szkód mrozowych na drzewach owocowych po surowej zimie powinno być przeprowadzone co najmniej dwukrotnie. Pierwszego oszacowania szkód po surowej zimie należy dokonać wiosną, jednak nie później niż w lipcu. W drugim półroczu powinno być dokonane powtórne oszacowanie strat, w celu stwierdzenia, czy uszkodzone drzewa zregenerowały częściowo uszkodzenia, czy też straty pogłębiły się. Według opinii Instytutu Sadownictwa zdarza się także, iż w czasie pierwszej oceny przeprowadzonej w pierwszej połowie sezonu wegetacyjnego, oceniający stwierdzają, że uszkodzenia drzew są bardzo silne, które następnie w drugim półroczu się zregenerowały. Drugiego szacowania strat można dokonać do końca października, zanim w sposób naturalny spadną liście. Protokół z oszacowania szkód w związku ze szkodami w drzewach owocowych powinien być sporządzony po powtórnym oszacowaniu szkód.

- W celu rzetelnego oszacowania szkód w uprawach ozimych, spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne w roku siewu, mając na uwadze fazę rozwojową roślin, Komisja powinna niezwłocznie potwierdzić wystąpienie skutków działania niekorzystnego zjawiska (np. w formie notatki lub protokołu), natomiast szkody, w tym również szkody powstałe w wyniku ujemnych skutków przezimowania, powinny zostać oszacowane w następnym roku, niezwłocznie po ruszeniu wegetacji, jednak nie później niż w lipcu.
- W przypadku szkód w uprawach ozimych spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne w terminie do 20 maja wymagających zaorania lub ponownego obsiewu, poziom szkód w uprawach ustala się uwzględniając szacunki strat określone przez komisję, jednak nie wyżej niż 50% plonu (w tym przypadku do wyliczenia wysokości szkód nie uwzględnia się plonów roślin, które zostały zasiane po zlikwidowanych uprawach ozimych).
- W razie kilkakrotnego uszkodzenia tej samej uprawy, wysokość każdej następnej szkody ustala się z uwzględnieniem wysokości poprzednio ustalonych szkód w skali całego gospodarstwa rolnego w odniesieniu do średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo z trzech lat w okresie

pięcioletnim, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji. W takim przypadku w kolejnym protokole wysokość szkód powinna zostać pomniejszona o szkody wykazane w poprzednich protokołach w odniesieniu do tej samej uprawy rolnej. Jeżeli w poprzednim protokole oszacowane przez komisję szkody były niższe niż 30%, komisja w kolejnym protokole może podać łączną wartość i poziom szkód w skali gospodarstwa w odniesieniu do wszystkich niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. W tym przypadku w protokole powinny być także wyodrębnione wartości szkód i ich poziom w skali gospodarstwa z wyodrębnieniem do każdego niekorzystnego zjawiska.

2. Za podstawę określenia zakresu i wysokości szkody w uprawach rolnych przyjmuje się w szczególności:

1) w przypadku szacowania szkód w uprawach rolnych:

- a) powierzchnię działki, na której uprawy zostały uszkodzone lub zniszczone (minimalna powierzchnia uprawy nie może być mniejsza niż 0,1 ha);
- b) rodzaj uprawy, z uwzględnieniem właściwej fazy rozwoju roślin,
- c) utracone plony z poszczególnych upraw, o których mowa w pkt b), w roku w którym wystąpiły szkody, wyliczone na podstawie średnich plonów poszczególnych upraw w danym gospodarstwie¹, a w przypadku braku danych na podstawie danych statystycznych dla danego województwa²;
- d) określony w procentach poziom szkód w uprawach rolnych, z tym że aby uzyskać pomoc publiczną w formie dopłat do oprocentowania kredytów obrotowych poziom szkód musi być wyższy niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody lub średniej z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiły szkody, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji - w przypadku, jeżeli w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej prowadzona jest tylko produkcja roślinna.

Określony w procentach poziom szkód w gospodarstwie rolnym może być wyliczony na podstawie powierzchni poszczególnych upraw i średnich plonów tych upraw z 3 ostatnich lat

¹ Na podstawie danych rachunkowych, innej ewidencji lub dokumentów będących w posiadaniu producenta rolnego, które potwierdzają uzyskiwanie plonów i cen w danym gospodarstwie

² Na podstawie danych ODR, urzędów statystycznych, danych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, a także danych zawartych w Zintegrowanym Systemie Informacji Rynkowej znajdującym się stronie internetowej MRIRW

lub z 3 lat w okresie 5-letnim poprzedzającym rok wystąpienia szkody, z pominięciem roku o najniższym i najwyższym plonie (dt/1ha) oraz prognozowanych lub uzyskanych plonów w roku, w którym wystąpiły szkody, przy czym dopuszcza się wyliczenie szkód w uprawach rolnych w gospodarstwie rolnym również z uwzględnieniem cen.

- Informacje o średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej:
  - a) z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo
  - b) z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiły szkody, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji - ustalonej na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wielkość prowadzonej produkcji rolnej w tym gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej, a w przypadku braku takich danych lub dokumentów - na podstawie danych o średniej wielkości produkcji rolnej publikowanych przez jednostki doradztwa rolniczego, urzędy statystyczne lub Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy;

- e) średnie ceny sprzedaży poszczególnych produktów rolnych w danym roku otrzymane przez producenta rolnego¹, a w przypadku braku danych średnie ceny dla województwa²,
- f) wysokość szkód powinna być wykazana według obniżenia dochodu³;

2) w przypadku szacowania szkód w środku trwałym przyjmuje się minimalny poziom strat w odniesieniu do pojedynczego środka trwałego w wysokości powyżej 1050 zł oraz wartość ponoszonych rzeczowych nakładów niezbędnych na:

- a) przywrócenie funkcji użytkowych:
  - zniszczonych lub uszkodzonych budynków inwentarskich, magazynowo- składowych, szklarni, tuneli foliowych i innych budynków i budowli służących do produkcji rolniczej, poprzez ich odbudowę lub wykonanie niezbędnych remontów kapitalnych,
  - uszkodzonych ciągników, maszyn i urządzeń rolniczych poprzez przeprowadzenie remontów kapitalnych,
- b) przywrócenie produktywności poprzez zakup stada podstawowego zwierząt gospodarskich

³ Kwota obniżenia dochodu stanowi różnicę pomiędzy wynikającą z iloczynu średniej rocznej ilości wyprodukowanej w okresie ubiegłych trzech lat (lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu ubiegłych lat z wyłączeniem wartości najniższej i najwyższej) przez otrzymaną średnią cenę sprzedaży a kwotą wynikającą z iloczynu ilości produktu wyprodukowanego w roku, w którym wystąpiło niekorzystne zjawisko klimatyczne przez średnią cenę sprzedaży otrzymaną w tym roku.

i ryb,

c) zakup w miejsce zniszczonych: ciągników, maszyn, urządzeń rolniczych, a także samochodów ciężarowych, dostawczych lub specjalistycznych wyłącznie dla potrzeb związanych z produkcją w działach specjalnych produkcji rolnej,

- W przypadku szacowania szkód w sadzie, lub innej plantacji roślin wieloletnich, których okres użytkowania jest dłuższy niż 5 lat, z wyłączeniem plantacji truskawek, plantacji choinek oraz roślin na cele energetyczne pod kątem ubiegania się o pomoc na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych uwzględnia się wartość bieżącą roślin (tj. w zależności od wieku) oraz współczynnik oceny bonitacyjnej wartości bieżącej (bez utraconych korzyści); do wykorzystania na stronie internetowej MRiRW - pomoc opracowanie Krzysztofa Zmarlickiego - Określanie wartości plantacji kultur wieloletnich udostępnione nieodpłatnie przez Polską Federację Stowarzyszeń Rzecznawców Majątkowych;
- W przypadku szacowania szkód w szkółkach dla celów ubiegania się o pomoc na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych powinny być szacowane wyłącznie szkody w roślinach matecznych, których okres użytkowania jest dłuższy niż 5 lat.
- W przypadku szacowania szkód w zwierzętach gospodarskich i rybach za podstawę określenia zakresu i wysokości szkody przyjmuje się:
  - a) liczbę utraconych zwierząt;
  - b) ceny uzyskiwane przez producenta rolnego, a w przypadku ich braku średnie ceny rynkowe w danym województwie,
  - c) określony w procentach poziom strat w zwierzętach gospodarskich, z tym że o pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów mogą ubiegać się gospodarstwa rolne lub działy specjalne produkcji rolnej, w których do szacowania poziom szkód musi być wyższy niż 30% średniej rocznej produkcji danego rolnika z ubiegłych trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody lub trzech lat w okresie pięcioletnim z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji (w przypadku, jeżeli w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej prowadzona jest tylko produkcja zwierzęca).

3. Komisja powołana przez Wojewodę, zgodnie z ww. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r., powinna składać się co najmniej z 3 osób, przy czym w przypadku szacowania szkód:

- a) w uprawach rolnych lub stawach - 2 osoby powinny posiadać wykształcenie wyższe albo średnie w zakresie rolnictwa, ekonomiki rolnictwa lub rybactwa;
- b) w budynkach lub budowlach służących do prowadzenia działalności rolniczej - co najmniej 1 osoba powinna posiadać wykształcenie i doświadczenie zawodowe w budownictwie.

4. Komisja jest zobowiązana sporządzić protokół z oszacowania wszystkich szkód, które wystąpiły w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej (tj. w uprawach, zwierzętach, rybach i środkach trwałych) w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden dla wojewody, drugi dla producenta rolnego.

Powyższy protokół powinien zawierać:

- a) imiona i nazwiska członków komisji;
- b) datę oszacowania szkód spowodowanych przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę;
- c) imię i nazwisko, adres i miejsce zamieszkania albo nazwę, adres i siedzibę producenta rolnego, albo adres i miejsce położenia gospodarstwa rolnego lub prowadzenia działu specjalnego produkcji rolnej oraz numer identyfikacyjny producenta rolnego nadawany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności - jeżeli został nadany;
- d) informacje o zakresie i wysokości szkód w uprawach, zwierzętach gospodarskich, rybach lub środkach trwałych;
- e) informacje o kosztach nieponiesionych w związku z wystąpieniem szkód;
- f) informacje o kwotach uzyskanego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych, zwierząt gospodarskich, ryb lub środków trwałych;
- g) informacje o średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej:
  - a) z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo
  - b) z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiły szkody, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji- ustalonej na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wielkość prowadzonej produkcji rolnej w tym gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej, a w przypadku braku takich danych lub dokumentów - na podstawie danych o średniej

wielkości produkcji rolnej publikowanych przez jednostki doradztwa rolniczego, urzędy statystyczne lub Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy;

h) informację o kwocie obniżenia dochodu, o którym mowa w art. 11 ust. 2 rozporządzenia nr 1857/2006³;

i) informację o kosztach poniesionych z tytułu niezebrania plonów w wyniku wystąpienia szkód;

j) datę wystąpienia szkód;

k) czytelne podpisy członków komisji oraz producenta rolnego.

5. W przypadku, gdy określony w procentach poziom szkód w uprawach rolnych jest wyższy niż 30% oraz w odniesieniu do pojedynczego środka trwałego wysokość strat wyniosła powyżej 1050 zł, Komisja zobowiązana jest w terminie 30 dni od dnia oszacowania szkód przedłożyć wojewodzie protokół oszacowania szkód, celem potwierdzenia ich wystąpienia.

6. W przypadku posiadania przez rolnika gruntów w kilku gminach, komisja powołana przez wojewodę dokonuje oszacowania szkód w skali całego gospodarstwa rolnego danego rolnika.

7. W przypadku gdy gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej jest położone na obszarze co najmniej dwóch województw, w których wystąpiły szkody, protokół złoży sporządza komisja powołana przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce położenia największej części tego gospodarstwa lub obszaru, na którym jest prowadzony dział specjalny produkcji rolnej.

8. W przypadku, gdy w gospodarstwie rolnym prowadzona jest produkcja roślinna i zwierzęca, niezależnie od tego czy szkody wystąpiły wyłącznie w uprawach, czy wyłącznie w zwierzętach czy też w uprawach i zwierzętach, dla celów ubiegania się o kredyt preferencyjny poziom szkód musi być wyższy niż 30% średniej rocznej produkcji danego rolnika z ubiegłych trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody lub trzech lat w okresie pięcioletnim z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji, tj. w zakresie produkcji zwierzęcej i roślinnej.